

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA IZVAJANJE PREVOZA ŠOLARJEV V ČASU EPIDEMIJE COVID-19

Najpomembnejša pot prenosa novega koronavirusa je
preko izločkov iz dihal in preko onesnaženih rok.

Varna medosebna razdalja zaradi virusa, ki se izloča s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, petjem... je vsaj 1.5 metra. **V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.** V primeru, da je večja, je tveganje za okužbo manjše.

Roke, s katerimi smo se dotikali katerihkoli predmetov, so onesnažene, lahko tudi z novim koronavirusom.
Čim prej si jih umijemo ali razkužimo.

Še posebej se z njimi ne dotikamo obraza, ust, nosu in oči, preden jih ne umijemo ali razkužimo.

1. Javni prevoz šolarjev: avtobus, kombi, vlak

Izvajalci javnega prevoza šolarjev naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim korona virusom (Preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>).

Smiselno naj upoštevajo priporočila za javne prevoze potnikov z avtobusi, kombiji in vlaki:

- Higienška priporočila za izvajanje avtobusnega javnega stalnega, občasnega in posebnega linijskega ter izvenlinijskega prevoza potnikov (primestni, medmestni, krajevni) in mestnega prevoza potnikov v času epidemije covid-19 https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/prevozi_linijski_avtobusi.pdf
- Higienška priporočila za izvajanje javnega prevoza potnikov s kombiji v času epidemije covid-19, ki bodo objavljena med priporočili na: <https://www.nijz.si/sl/sproscanje-ukrepov-covid-19>
- Higienška priporočila za izvajanje železniškega prometa potnikov v času epidemije covid-19 https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/prevozi_zeleznice.pdf).

- **Sredstva javnega prevoza uporabljajo le šolarji brez znakov akutne okužbe dihal** (povišana telesna temperatura, kašelj, kihanje, izcedek iz nosu, bolečine v žrelu...).

- **Voznik**
 - Pravilno nosi masko, ki prekrije nos in usta in jo menja po potrebi oziroma vsaj na 2 do 3 ure.
 - Dokler ni fizične pregrade med voznikom in potniki, naj nosi kirurško masko tipa IIR, oz. ustrezno osebno varovalno opremo, ki jo glede specifičnih zahtev delovnega mesta in izvedljivosti njegovih delovnih nalog določi in oceni pooblaščen specialist medicine dela, prometa in športa ob pomoči drugih strokovnjakov.
 - Maske se med nošenjem ne sme dotikati, ker bi na ta način lahko prišlo do onesnaženja rok in prenosa okužbe na druge predmete in osebe.
 - Navodila za pravilno namestitvev in odstranitev maske:
https://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/maske2_lektorirano.pdf.
 - V voznikovih vratih vozila naj bo nameščeno razkužilo za roke.
 - Voznik si pred vstopom v vozilo razkuži roke.

- **Šolarji**
 - Ves čas prevoza nosijo masko, ki prekrije nos in usta.
 - Poučeni morajo biti o njenem pravilnem nošenju in ravnanju z njo.
 - Najmlajšim otrokom masko po potrebi pomagajo namestiti starši ali druga odrasla oseba.
 - Med nošenjem se maske ne dotikajo.
 - Pred vstopom v vozilo in ob izstopu si razkužijo roke.
 - Poučeni morajo biti o pravilnem razkuževanju rok.
 - Razkužilo zagotovi prevoznik.
 - Šolarji naj se čim manj dotikajo katerihkoli površin v vozilu.

- **Razdalja med osebami**
 - Šolarji naj čakajo na vstop v vozilo tako, da je med njimi razdalja vsaj 1,5 m.
 - Število in razpored šolarjev v vozilu mora med njimi zagotavljati razdaljo 1,5 metra, razen, če gre za šolarje istega gospodinjstva.
 - Razdalja med šolarji je lahko manjša od 1,5 metra, če je med njimi fizična pregrada (npr. med vrstami avtobusa, kombija).
 - Izvajalec prevoza naj označi sedeže, na katerih je dovoljeno sedeti. V primeru manjše medosebne razdalje se tveganje za okužbo poveča.
 - Voznikovo mesto naj se loči od potnikov z ustrezno fizično pregrado. V vozilih, kjer še ni zagotovljene fizične ločitve voznika, naj bo med voznikom in potniki zagotovljena medosebna razdalja 1,5 metra. Možnost postavitve fizične pregrade naj se oceni skupaj s pooblaščenim specialistom medicine dela, prometa in športa in drugimi strokovnjaki.

- **Čiščenje, razkuževanje ter zračenje vozila**
 - Po končani vožnji je treba vozilo temeljito prezračiti in pred začetkom naslednje vožnje razkužiti vse površine, s katerimi so bili šolarji lahko v stiku (kljuka vrat, prijemala in naslonjala za roke in glavo, varnostni pasovi, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje...).

- Tekom vožnje je treba zagotavljati intenzivno prezračevanje vozila z zunanjim zajemom zraka, možnost prezračevanja s kroženjem notranjega zraka v vozilu naj se ne uporablja.
- Enkrat dnevno je treba vozilo v celoti temeljito očistiti ter razkužiti vse površine, s katerimi so bile osebe v stiku (kljuke vrat, prijemala in naslonjala za roke in glavo potnikov, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje, varnostni pasovi, volan, prestavna ročica, gumbi...).

Navedena navodila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za delovno mesto voznika in osebno varovalno opremo poda pooblaščen specialist medicine dela, prometa in športa, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih v najkrajšem možnem času. Spletna stran medicine dela je dostopna na naslednji povezavi: <https://www.anticovid.zmdps.si/>

Učinkovitost maske, ki jo nosi otrok, je vprašljiva.

Kljub upoštevanju vseh predlaganih ukrepov možnost okužbe med javnim prevozom obstaja.

2. Prevoz šolarjev z vozilom s strani prostovoljcev

Prostovoljci, ki prevažajo šolarje, naj upoštevajo vse splošne ukrepe za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom.

Smiselno naj upoštevajo tudi priporočila za javne prevoze šolarjev z avtobusi, kombiji in vlaki, zlasti glede **nošenja mask, razkuževanja rok, vzdrževanja medosebne razdalje ter prezračevanja vozila.**

Poleg tega je treba upoštevati še:

- Šolar/ji sedi/jo v vozilu zadaj.
- Pred začetkom in po koncu vožnje je treba razkužiti vse površine, s katerimi so bili šolarji lahko v stiku (kljuke vrat, prijemala in naslonjala za roke in glavo, okna zaradi morebitnega naslanjanja nanje, varnostni pasovi...).

Kljub upoštevanju vseh predlaganih ukrepov možnost okužbe med prevozom s strani prostovoljcev obstaja.

3. Prevoz z lastnim vozilom s strani osebe iz istega gospodinjstva

- Šolar naj si razkuži roke: - po izstopu iz vozila, ko je na poti v šolo
- pred vstopom v vozilo, ko se vrača iz šole.

Viri:

- WHO Moving around during the Covid-19 outbreak: <http://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/coronavirus-covid-19/novel-coronavirus-2019-ncov-technical-guidance/coronavirus-disease-covid-19-outbreak-technical-guidance-europe/moving-around-during-the-covid-19-outbreak>.
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo- HZZJ: Preporuke za rad u djelatnosti prijevoza putnika autobusima tijekom epidemije koronavirusa (COVID-19) <https://www.hzjz.hr/wp-content/uploads/2020/03/Preporuke-za-rad-u-djelatnosti-prijevoza-putnika-autobusima-tijekom-epidemije-koronavirusa-COVID-19.pdf>.
- Novedad medidas transporte publico Covid 19 - Detalle novedades y agenda de TMB | Transports Metropolitans de Barcelona. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://www.tmb.cat/es/-/novetat-mesures-transport-public-covid-19>.
- Occupy half the seats and two people standing per m²: the Government's proposal for public transport | Economy | SER chain | AMP. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. https://cadenaser.com/ser/2020/04/29/economia/1588176150_390534.html.
- The Government tries to contain the outbreak and limits public transport to 50% of passengers - Society – World. Dostopano s spletne strani 3.5.2020. <https://www.mundiaro.com/articulo/sociedad/gobierno-trata-contener-brote-limita-transporte-publico-50-pasajeros/20200429230830183243.html>.
- Coronavirus: Informationen für Mitglieder über die Auswirkungen auf den ÖPNV und den Eisenbahnverkehr. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.vdv.de/coronavirus-informationen-ueber-die-auswirkungen-auf-den-oepnv.aspx>.
- Covid-19 : on répond à vos questions ! Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.infotec.be/fr-be/minformer/actualit%C3%A9s/d%C3%A9tails.aspx?idnews=12261>.
- COVID-19. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. http://www.stib-mivb.be/article.html?l=fr&_guid=002eeb34-334b-3810-aea3-aa16619abec2.
- Coronavirus COVID-19. Dostopano s spletne strani 2.5.2020. <https://www.info-coronavirus.be/en/>.